

Minimale aantal lymfklieren voor N-stadium

Aanbevelingen:

Uitgangsvraag

Wat is het minimale aantal lymfklieren dat onderzocht moet worden voor het vaststellen van het N-stadium?

Aanbevelingen

Voor het vaststellen van de lymfklierstatus van een patiënt moeten de lymfklieren worden onderzocht met conventionele technieken (Haematoxyline-Eosine (HE), geen voorbehandeling), waarbij gestreefd moet worden naar zoveel mogelijk lymfklieren.

Het is mogelijk dat in geval van neoadjuvante behandeling minder lymfklieren gevonden zullen worden.

Zowel het aantal positieve klieren als het aantal onderzochte klieren dienen vermeld te worden in het pathologieverslag.

Literatuurbespreking:

Lymfklierstatus is herhaaldelijk beschreven als een van de sterkste prognostische variabelen bij patiënten met maagcarcinoom. In meerdere prospectieve en retrospectieve studies is gekeken naar het minimale aantal te onderzoeken lymfklieren. Daarbij bleek dat patiënten met een gelijk stadium van ziekte een

slechtere 5-jaars overleving hadden, indien minder dan 10-15 lymfklieren waren verwijderd (zie tabel 2). Gedurende het laatste decennium is ook gekeken naar de N-ratio als onafhankelijke prognostische factor (zie tabel 3). De N-ratio is de verhouding van de positieve klieren ten opzichte van het totaal aantal verwijderde klieren.

Tabel 2 Correlatie tussen aantal onderzochte lymfklieren en overleving

Naam eerste auteur en jaartal	Aantal patiënten	Afkappunt (aantal lymfklieren)	Uitkomstmaat	Resultaat
Shen 2007 195	460 pT3N0	31	10-jaarsoverleving	55.4% vs 65.8%, p = 0.10
Coburn 2006 44	10807	15	overleving	Slechtere overleving bij minder dan 15 lymfklieren
Giuliani 2004 75	154	variabel	overleving	Minimaal 15 lymfklieren
Smith 2005 201	3814	variabel	overleving	Minimaal 10 lymfklieren, beter tot 40 lymfklieren

Tabel 3 Correlatie tussen N-ratio en prognose

Naam eerste auteur en jaartal	Aantal patiënten	N ratio *)	Uitkomstmaat	Resultaat
Persiani 2008 171	247	N0 (0%) N1 (0-20%) N2 (> 20%)	overleving	N ratio is sterker dan TNM classificatie
Kunisaki 2008 126	224	N0 (0%) N1 (0-40%) N2 (40-80%) N3 (> 80%)	overleving	N ratio heeft prognostische waarde naast het aantal positieve lymfklieren
Saito 2008 182	777	Geen indeling in groepen, continue variabele	overleving	N ratio is sterker dan TNM classificatie
Marchet 2008 138	1853	N0 (0%) N1 (1-9%) N2 (10-25%) N3 (>25%)	overleving	N ratio is sterker dan TNM classificatie
Celen 2007 37	164	N0 (0%) N1 (1-10%) N2 (> 10%)	overleving	N ratio is sterker dan TNM classificatie

*) De N-ratio geeft aan hoe het percentage positieve lymfklieren in groepen is verdeeld.

Conclusies:

Er zijn aanwijzingen dat naarmate het aantal onderzochte lymfklieren hoger is, er een betere schatting kan worden gemaakt van het stadium en de prognose.

Niveau 2: B Siewert 1998 [198](#); Kodera 2002 [117](#); Maehara 2002 [134](#); Bouvier 2002 [274](#)

Het aantal lymfklieren dat op basis van de verschillende studies moet worden onderzocht, lopen uiteen van 10 tot zoveel mogelijk.

Niveau 2: B Shen 2007 [195](#); Coburn 2006 [44](#); Giuliani 2004 [75](#); Smith 2005 [201](#)

De N-ratio (aantal positieve lymfklieren ten opzichte van het aantal onderzochte lymfklieren) is een goede indicator van prognose.

Niveau 2: B Persiani 2008 [171](#); Kunisaki 2008 [126](#); Saito 2008 [182](#); Marchet 2008 [138](#)

Overwegingen:

In de literatuur zijn geen harde criteria te vinden over het minimale aantal te onderzoeken lymfklieren. Voor adequate lymfklierstagering zijn volgens TNM echter 15 lymfklieren nodig. De stadiëring zoals die op dit moment gehanteerd wordt voor maagcarcinomen is gebaseerd op Haematoxyline-Eosine (HE) onderzoek zonder speciale voorbehandeling. Derhalve wordt het gebruik van immunohistochemische kleuringen voor het aantonen van metastasen en het voorbehandelen van het preparaat met azijnzuur en dergelijke niet geadviseerd. Sentinel node procedures hebben vooralsnog geen plaats in de diagnostiek van het maagcarcinoom.

Het is aannemelijk dat de toediening van neoadjuvante therapie invloed heeft op het aantal lymfklieren dat onderzocht wordt, echter hiervan zijn op dit moment nog geen gegevens beschikbaar.